

Ministerie van Buitenlandse Zaken

AFDELING VERBINDINGEN Division des Telecommunications Telecommunications Division
 Bezuilenhoutseweg 67 Telefoon 3484824/3471166

1s-Gravenhage

Dir	Visie
Ag no	
Dossier	

CODE BERICHT

DATUM/TIJD ONTVANGST : 08/02/90 - 18:25
 REFERENTIENUMMER : boni073/2921

gs m r t s dgpz ap dges dgis, -/sa plv. dgis plan aod ps amad adv. dgis dvl, -/wo
 ahpz plvs dcv die des drw dav avv deu, -/we/oe dwh, -/nc dpv, -/ov
 s: defasll + cfm adres

e#/
 confidencieel

DE
 CONFIDENTIEEL

afkomstig van bonn
 bestemd voor min v bz
 mede voor defensie
 ter info aan brussel pv navo (+ navo-distributie)

betr.: kennismakingsbezoek minister ter beek aan mindef brd.

op 7 dezer bracht mindef ter beek kennismakingsbezoek van plussm.
 drie uur aan zijn brd collega stoltenberg dat met vol militair
 ceremonieel begon. besprekingen hadden gedurende eerste uur
 plaats tussen beide ministers slechts vergezeld van
 staatssecretaris pfahls, adjudant stoltenberg en mijzelf, waarna
 ruim anderhalf uur delegatiegesprek volgde waarover separaat
 bericht.

t o e s t a n d i n d e d d r
 stoltenberg begon gesprek in beperkte kring met wens uit te
 spreken dat behalve bilaterialia ook veiligheids-politieke
 onderwerpen aan de orde zouden komen. hij leidde deze in met
 opmerkingen over de dramatische situatie in de ddr, die, zo had
 modrow in davos aan kohl gezegd, nu werkelijk administratief,
 economisch en maatschappelijk dreigde ineen te storten hetgeen
 ook existentieel bedreigend is voor alle burens van de ddr. om
 deze reden ziet de bondsregering zich gedwongen zich eerst met de
 economische en interne problemen van de duitse eenwording bezig
 te houden en de erkende externe, status- en veiligheidsaspecten
 even naar de toekomst te verschuiven.

dit had, aldus stoltenberg, zojuist geleid tot een
 regeringsbelsuit tot het formuleren van een aanbod aan de
 ddr-regering tot het aangaan, overigens op een aantal zeer
 stringente voorwaarden, van een monetaire en economische
 gemeenschap. dit besluit is van politieke aard en men loopt
 hiermee duidelijk sneller dan stoltenberg zelf, zijn opvolger
 waigel of bundesbankpresident poehl aangenaam kan zijn, doch
 modrow en ook figuren als berghofer verzekeren dat er geen tijd
 te verliezen is met het saneren van de toestand in de ddr: het

CONFIDENTIEEL

Dodis

3 Over de inhoud van, of een reactie op, een codeber. mag nimmer ongeru-
 bricerd (telex, telefoon, telefax) worden gecorrespondeerd.
 4 Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

2 Alschriften van codeberichten mogen
 uitsluitend door de afdeling Verbindin-
 gen worden vervaardigd, aanvragen ist
 4836.

1 Op een codeber. mag teleg. niet in open taal worden
 geantwoord, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt vol-
 daan (zie Richtlijnen).

Ministerie van Buitenlandse Zaken

ELING VERBINDINGEN Division des Telecommunications Telecommunications Division

zuidenhoutseweg 67 Telefoon 3484824, 3471166

-Gravenhage

Dir	Visie
Ag no	
Dossier	

- 2 -

CODE BERICHT

refno.: boni073/2921

CONFIDENTIEEL

'uebersiedler'-aantal per etmaal is alweer gestegen tot bij de drieduizend en als dit zo doorgaat komen er in de komende tijd honderdduizenden naar het westen. men kan nauwelijks onder stoelen of banken steken dat het voorstel niet kan worden gezien als het aangaan van een monetaire unie tussen gelijkwaardige partners, doch dat in feite de gehele geldpolitiek en een belangrijk deel van de economische en sociale politiek onder voogdij van de bundesbank moet worden geplaatst. tijd om daarvoor het 'bundesbankgesetz' aan te passen zal er ook wel niet zijn en spreker ontkende dan ook niet dat het risico bestond dat de duitse stelling van onafhankelijkheid van de bundesbank, absolute voorrang van stabiliteitspolitiek en voorwaarde van economisch-politieke harmonisatie voor monetaire eenwording bij sommige gesprekspartners van de brd wel in een merkwaardig daglicht zouden komen te staan. (zie overigens ook mijn 72 van heden)

s n f

minister ter beek polste zijn ambtgenoot over de huidige opvattingen van de brd-regering inzake snf en het moment waarop daarover nader in het bondgenootschap zou moeten worden gesproken. stoltenberg achtte het niet opportuun dit onderwerp thans publiekelijk in discussie te brengen., wel moet tijdig voor een tweede cse-ronde in navo-verband een onderhandelingsconcept over substrategische wapens tot stand komen. in de bondsregering is men het eens over twee punten, te weten 1) de sovjet-overmacht moet worden afgebouwd en 2) een verantwoord navo-concept is ook mogelijk met een kleiner aantal dan de huidige substrategische nucleaire wapens. thans wordt ondermeer technisch uitgezocht of men met een minimum van uitsluitend air based snf zou kunnen uitkomen. daartegen bestaan wegens de kwetsbaarheid natuurlijk aanzienlijke bezwaren.

anderzijds is er politiek veel veranderd. stoltenberg meende dat ook de amerikanen vrijer tegen dit onderwerp aankijken, al is de bush-administratie zeker bereid in het congress te vechten om de snf-optie open te houden. stoltenberg meende dat het van belang was t.z.t., en misschien al gauw, in de eerste plaats vertrouwelijk en op hoog politiek niveau over dit onderwerp te spreken, dat nu eenmaal - het kon niet ontkend worden - in de bondsrepubliek een aanzienlijke emotionele lading had. (minister ter beek had er inleidend op gewezen dat blijkbaar gensch, dregger en bahr - de drie grootste partijen vertegenwoordigend - zich in de afwijzing van snf hadden gevonden.)

minister ter beek, erop wijzend dat een afschrikkend wapen natuurlijk wel de vijand moest kunnen raken waar die zich bevond, onderstreepte dat ook in nederland de politieke discussie nog open is en dat die zal plaats vinden in een nieuwe politieke context. voorlopig kan men het beste de zaak grondig bestuderen, doch met de zekerheid dat het onderwerp na cse-1 weer op tafel komt. op een vraag van minister ter beek of snf in de brd niet

CONFIDENTIEEL

uitstuitend door de afdeling Verbindingen wor' vervaardigd. aanvragen tst. 4836.
 bricneerd (telex, telefoon, telefax) worden gecorrespondeerd vallen, dienen veilig te worden opgeborgen.

Dir	Visie
Ag no	
Dossier	

- 3 - CODE BERICHT

refno.: boni073/2921

CONFIDENTIEEL

automatisch een verkiezingsthema zou worden, antwoordde stoltenberg dat het wel een thema zou zijn, doch na alles wat er inmiddels is gebeurd geen zwaartepunt meer in de verkiezingsstrijd.

stoltenberg herhaalde nog eens dat enerzijds de brd geen gedenucleariseerd europa wil en anderzijds zich op de snf kwestie nog niet had vastgelegd. veel zou afhangen van welke werkelijk bindende verdragsafspraken er op korte termijn met de sovjet-unie waren te bereiken. wel stond overigens vast dat nucleaire artillerie zeer wel kon worden afgeschaft.

f r a n s e o p s t e l l i n g

minister ter beek vroeg zijn collega hoe nu in vertrouwelijke gesprekken de fransen zich uitlieten over o.m. pluto en hades. zijn indruk was dat de fransen deze wapens bij een eventueel conflict voornamelijk zagen als verzekering van toegang tot de onderhandelingstafel, een trauma uit het eind van de tweede wereldoorlog. stoltenberg erkende dat de fransen zich hier zeer terughoudend blijven opstellen en dat het zaak is ze hierop steeds meer aan te spreken. wenselijk is namelijk dat de fransen in navo-verband in steeds meer politieke fora en structuren meedoen. franse gesprekspartners verschuilen zich daarbij graag achter de uitsluitende competentie van president mitterrand. de vraag of de weu hier een rol zou kunnen spelen leek stoltenberg vooralsnog ontkennend te beantwoorden. mitterrand is niet erg op de weu gesteld, doch ook voor de bondsrepubliek zou voorwaarde voor het meer inhoud geven aan het weu-overleg zijn dat frankrijk eerst verder in de navo-integratie is ingebonden, zodat de weu niet als concurrent doch veeleer als toeleverancier aan de navo kan fungeren. sluitend wees stoltenberg er ten aanzien van dit thema echter nog op dat de huidige frans premier rocard zeker ook inhoudelijk eigen ideeën heeft over deze problematiek, zodat men wellicht de samenwerking met de fransen toch met wat meer optimisme tegemoet kan zien.

d u i t s e e e n w o r d i n g

op een vraag van minister ter beek of de heer stoltenberg een tijdschema voor de duitse eenwording in zijn hoofd heeft antwoordde deze ontkennend. duidelijk is dat een eenmaal democratisch gekozen ddr-parlement zeer snel zou kunnen besluiten tot het openen van onderhandelingen met de brd over de eenwording, die overigens ook in feitelijke zin steeds sneller tot stand komt. de 'politische vollendung' van dit proces vraagt echter behalve zeer belangrijke binnenlands politieke besluiten ook de oplossing van de externe problemen betreffende de burenen, de geallieerden, de 'schuetzmaechte' en met name de sovjet-unie. over de tijdspanne die nodig is om van het begin tot het einde van dit proces te geraken bestaan ook in de bondsregering minstens drie opvattingen. de sleutelvraag daarbij is uiteraard welke eisen de sovjet-unie aan de formele eenwording zal stellen.

CONFIDENTIEEL

Ministerie van Buitenlandse Zaken

ELING VERBINDINGEN Division des Telecommunications Telecommunications Division

Zuidenhoutseweg 67 Telefoon 3484824/3471166

-Gravenhage

Dir	Visie
Ag no	
Dossier	

-4- CODE BERICHT

rfno.: boni073/2921

CONFIDENTIEEL

dat de sovjet-unie eisen zal stellen en terzake ook legitieme rechten heeft weet en erkent de bondsregering, doch zelfs de verenigde staten weten niet waar een sovjet 'bottomline' zou kunnen liggen en het is de vraag of de russen dat zelf weten.

over de denkbare militaire configuratie in een verenigd Duitsland, zo zei Stoltenberg, had Genscher, zoals gebruikelijk, eerst weer allerlei proefballonnen opgelaten, doch hij was nu op de officiële lijn van de bondsregering aangeland, die ook door minister Baker is aanvaard, doch blijkbaar door Fitzwater weer wordt bestreden. Een centrale vraag bij dit alles is natuurlijk hoelang er nog sovjet-strijdkrachten op het grondgebied van de DDR zullen (kunnen) blijven.

in verband met de terzake op de 27ste Wehrkundetagung gevoerde gesprekken (ref mijn 66) antwoordde Stoltenberg op de vraag hoe representatief voor de gehele SPD de aldaar door Bahr en Voigt voorgedragen opvattingen waren, dat hun stellingname zijns inziens zeker wel een grondstroming in de SPD vertegenwoordigde maar dat anderszins een aantal SPD-leiders, waaronder Vogel, daar zeker ook grote moeilijkheden mee hebben. Veel zou afhangen van de vraag of in CVSE-verband een werkelijke veiligheidsstructuur kon worden opgebouwd gebaseerd op de drie peilers: Sovjet-Unie, Noord-Amerika en West-Europa.

van der Tas 73

bonn, 080290 hvk

Cas

CONFIDENTIEEL